

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster CON
Ons kenmerk DOC-00267723
Uw kenmerk -
Bijlage(n) 1

Behandeld J.M.M. Rompelberg
Telefoon +31 6 15 09 00 51
Maastricht 11 mei 2022
Verzonden 11 mei 2022

Onderwerp

Managementletter 2021

Geachte Staten,

Naar aanleiding van de interim-controle in het laatste kwartaal van het jaar stelt de accountant jaarlijks een management letter op. De interim-controle is erop gericht om de interne beheersingsmaatregelen te beoordelen en te toetsen om te komen tot een oordeel van de in de jaarrekening opgenomen informatie. De accountant geeft desgewenst adviezen ter verbetering van de opzet, het bestaan en de werking van de AO/IB en de kwaliteit van de bestuurlijke informatievoorziening.

Evenals in voorgaande jaren concludeert de accountant dat de opzet en het bestaan van de beheersmaatregelen voldoen aan de standaard.

Wel vraagt de accountant in het verslag aandacht voor een gedegen en actuele frauderisico-analyse en adviseert concreet om de in 2020 vastgestelde (fraude-)risico-analyse te actualiseren. In deze analyse worden de mogelijke risico's geïdentificeerd en op basis van een combinatie van kans en impact geclassificeerd. Daarbij worden beheersmaatregelen benoemd die de basis vormen voor het interne controleplan. Inmiddels is, in overleg met de accountant, de (fraude-)risico-analyse geactualiseerd. Deze ligt voor uw Staten ter inzage bij de griffier.

Het tijdig verwerken van uitdiensttredingen in het Window AD-account waardoor medewerkers geen toegang meer hebben tot provinciale applicaties is een belangrijke bestaande maatregel om onrechtmatige handelingen te voorkomen. In een IT-audit op het financieel systeem is een tekortkoming geconstateerd inhoudende dat de uitdiensttredingen niet tijdig worden verwerkt in Key2finance. Daardoor bestaat het risico dat er na uitdiensttreding nog mutaties kunnen plaatsvinden. De inmiddels aangepaste procedure om ook de toegang tot Key2finance tijdig te beëindigen draagt bij aan het verlagen van dit risico. De extra controle in hoeverre er na uitdiensttreding nog mutaties zijn doorgevoerd in Key2finance is ook voor het 4^e kwartaal 2021 uitgevoerd. Daarbij zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

In 2020 is een nieuw systeem in gebruik genomen voor het digitaal verstrekken van subsidies. Een, in opdracht van ons college, uitgevoerde IT-audit heeft ertoe geleid dat de accountant voor de controle nog niet kan steunen op het digitale systeem. Op basis van aanvullende controlewerkzaamheden is, via een vervangende beheersmaatregel, vastgesteld dat de subsidies in 2021 rechtmatig zijn verstrekt. Een groot deel van de opmerkingen uit de IT-audit zijn reeds in 2021 opgepakt en verwerkt. Begin 2022 heeft overleg plaatsgevonden met de softwareleverancier. De nog openstaande aanbevelingen uit de IT-audit zijn daar besproken en worden in 2022 opgelost.

In 2019 heeft de Commissie BBV een handreiking subsidies gepubliceerd. Daarin wordt aangegeven dat subsidieverstrekken instellingen die conform het BBV dienen te rapporteren de subsidie last pas in hun jaarrekening mogen verwerken nadat is vastgesteld dat aan de gestelde voorwaarden is voldaan en de prestatie is geleverd. Daarbij kan worden gewerkt met grensbedragen. Binnen de geboden mogelijkheden heeft de Provincie in de Financiële Verordening opgenomen dat meerjarige projectsubsidies met een waarde groter dan € 1.265.000,00 op basis van de gemaakte afspraken beoordeeld en, voor zover van toepassing, verwerkt in de jaarrekening.

Begin 2021 is ter digitalisering van het personeels- en salarisproces een nieuw systeem in gebruik genomen, AFAS HRM. Op grond van een, in opdracht van ons college, uitgevoerde IT-audit op het systeem en de beheersmaatregelen, is geconstateerd dat de accountant voor de jaarrekening 2021 niet kan steunen op dit digitale systeem. In overleg zijn systeemtechnische aanpassingen en aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden overeengekomen en uitgevoerd. Een automatische koppeling tussen AFAS en ons financiële systeem is op dit moment technisch niet mogelijk. Aanvullende beheersmaatregelen blijven noodzakelijk.

Het proces rondom de verwerking van memoriaalboekingen en de daarbij behorende beheersingsmaatregelen hebben onderdeel uitgemaakt van de interim-controle. De accountant heeft daarbij vastgesteld dat in het proces door middel van het vier-ogen principe voldoende controle technische functiescheiding is aangebracht. Omdat de controle niet systeemtechnisch wordt afgedwongen en pas achteraf plaatsvindt, is het mogelijk om zelfstandig memoriaalboekingen te doen zonder controle door een onafhankelijk functionaris. In overleg met de softwareleverancier zal worden bezien in hoeverre deze controle systeemtechnisch kan worden afgedwongen. Tot het moment van realisatie zullen vervangende controlemaatregelen worden getroffen.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Managementletter 2021 **Provincie Limburg**

26 november 2021

Deloitte Accountants B.V.
Amerikalaan 110
6199 AE Maastricht Airport
Postbus 1864
6201 BW Maastricht
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9901
www.deloitte.nl

Aan het college van Gedeputeerde Staten
van de provincie Limburg
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

Onderwerp
Managementletter 2021

Behandeld door
drs. S.D.J.J. Reijners RA

Datum
26 november 2021

Ons kenmerk
21115106D1/IK

Geacht college,

Hierbij brengen wij verslag uit van de bevindingen naar aanleiding van de recentelijk afgesloten interim-controle. De aanpak en de aandachtspunten van deze tussentijdse controle, die wij hebben uitgevoerd in opmaat naar de controle van de jaarrekening 2021 van de provincie Limburg, zijn vastgelegd in het auditplan 2021.

Wij benadrukken dat de interim-controle er primair op is gericht de interne-beheersingsmaatregelen in uw organisatie te beoordelen en te toetsen, om te komen tot een oordeel over de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening 2021 opgenomen informatie. Het voorgaande impliceert dat onze werkzaamheden niet de hele interne-beheersomgeving van de provincie Limburg omvatten. Evenmin zijn deze erop gericht fraude op te sporen. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren die duiden op eventuele fraude of onregelmatigheden, informeren wij u hier direct over. Tot dusverre hebben wij hiervoor geen aanwijzingenesignaleerd. Ook hebben wij van de provincie Limburg dergelijke meldingen niet ontvangen.

Het concept van deze managementletter hebben wij op 24 november 2021 met u besproken. Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en danken u en uw medewerkers voor de samenwerking tijdens de interim-controle en bij de totstandkoming van deze managementletter.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. A.J. Schurgens RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoud

01	 Samenvatting	4
02	 Interne beheersing	6
03	 Bevindingen interim-controle	9
04	 Aandachtspunten jaarrekening 2021	14

01 Samenvatting

Samenvatting

Interne beheersing

Bevindingen interim-controle

Aandachtspunten jaarrekening 2021

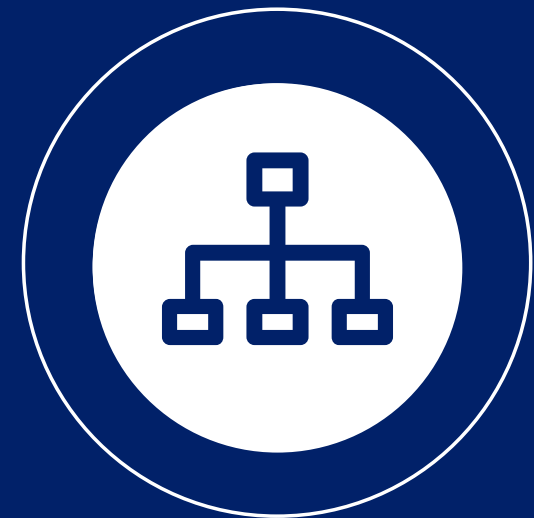

Samenvatting

Door middel van de ondertekende opdrachtbevestiging, gedateerd d.d. 11 oktober 2021 (kenmerk: 211003ED9A/IK), heeft Deloitte Accountants B.V. opdracht gekregen voor de controle van de jaarrekening 2021 van de provincie Limburg. In aanloop naar de controle van de jaarrekening 2021 hebben wij onlangs de interim-controle afgerond. In deze samenvatting informeren wij u op hoofdlijnen over de belangrijkste bevindingen die uit deze tussentijdse controle voortkomen. Voor een nadere en meer gedetailleerde toelichting hierop verwijzen wij u naar de hoofdstukken 2 en 4 van deze managementletter.

In hoofdstuk 2 gaan wij in op de interne beheersing, waarbij wij uw aandacht onder andere vragen voor een gedegen en actuele frauderisicoanalyse. In hoofdstuk 3 gaan wij nader in op de constatering met betrekking tot de voor accountantscontrole relevante processen. In het laatste hoofdstuk, tot slotte, worden enkele aandachtspunten gepresenteerd met betrekking tot de jaarrekeningcontrole die in het voorjaar van 2022 zal worden uitgevoerd. Deze aanbevelingen zijn van belang in het kader van het op een gedegen manier voorbereiden van het jaarrekeningdossier. Enkele aandachtspunten zullen tijdens de pre-check in januari 2022 al aan de orde komen, met als doel daarmee de controle van belangrijke dossiers naar voren te halen en de druk op de jaarrekeningcontrole die in maart 2022 zal plaatsvinden enigszins te verlagen.

02 Interne beheersing

Samenvatting

Interne beheersing

Bevindingen interim-controle

Aandachtspunten jaarrekening 2021

Interne beheersing

2.1 Risicomanagement

Politiek en maatschappelijk gezien is er veel belangstelling voor de wijze waarop publieke instellingen hun risico's beheersen. De kern van risicomanagement is dat het organisaties in staat stelt hun doelstellingen, c.q. beoogde prestaties, te realiseren en de risico's die daarmee gepaard gaan op een zo efficiënt mogelijke wijze te beheersen. Het in samenhang hiermee realiseren van prestaties en het beheersen van de risico's staat derhalve voorop. Kortom, risicomanagement moet iets toevoegen en mag niet beklemmend werken.

Wij zien ook dat de provincie Limburg op verschillende niveaus invulling geeft aan het risicomanagement, zowel op strategisch als operationeel niveau. U gaat in de jaarstukken en in de meerjarenbegroting in op de belangrijkste strategische risico's en op het weerstandsvermogen dat nodig is om deze risico's financieel af te dekken. Het risicomanagement op operationeel niveau komt onder andere tot uitdrukking in: de verschillende procedures en richtlijnen die zijn vastgesteld om de bedrijfsvoering te kaderen, de beheersmaatregelen die in de bedrijfsprocessen zijn ingebed, en de interne controles die door het cluster Concern (zie ook paragraaf 2.2 van deze managementletter) worden uitgevoerd. Verder beschikt de provincie, als basis voor de fraudebeheersing, over een risicoanalyse, waarin de mogelijke frauderisico's zijn geïdentificeerd, qua kans en impact zijn ingeschat, en waarbij tevens de hierop gerichte beheersmaatregelen zijn benoemd. Wij bevelen u aan deze risicoanalyse te actualiseren voor het boekjaar 2021, en hierin tevens de risico's te betrekken die voortvloeien uit de geautomatiseerde gegevensverwerking, cybercriminaliteit en de uitkomsten van de interne controle. Graag ontvangen wij de geactualiseerde frauderisicoanalyse bij aanvang van de jaarrekeningcontrole.

2.2 Interne controle

Verbijzonderde interne controles vervullen een belangrijke functie in het tot stand brengen van good governance, en ondersteunen het management en de interne toezichthouders in hun verantwoordelijkheid een organisatie 'in control' te houden en daar verantwoording over af te leggen. De provincie Limburg heeft hiertoe een cluster Concern opgezet waarbinnen de Internal Auditfunctie opereert, die daarmee onafhankelijk is gepositioneerd binnen de organisatie. Onder leiding van de concerncontroller wordt de Internal Auditfunctie uitgevoerd.

De Internal Auditfunctie heeft in 2021 een controleplan opgesteld, waarin de meest relevante geldstromen en processen zijn geïdentificeerd. Via een data-analyse-instrument worden de belangrijkste geldstromen en mutaties daarin door de provincie onderkend en in de interne controle betrokken. Tevens bevat het controleplan een beschrijving van het van toepassing zijnde normenkader. Ten tijde van onze interim-controle zijn er diverse audits uitgevoerd door de Internal Auditfunctie. Van deze audits zijn rapportages opgesteld, waarin de controleaanpak, de bevindingen en de aanbevelingen zijn weergegeven. Deze rapportages zijn voor hoor en wederhoor aangeboden aan de proceseigenaren.

Wij zien de Internal Auditfunctie van het cluster Concern als een constructie voor het verbeteren c.q. optimaliseren van de bedrijfsvoering van de provincie. Vanuit deze optiek hebben wij tijdens de interim-controle kennisgenomen van de uitgevoerde audits en van de uitkomsten daarvan. Hier komen voornamelijk geen indicaties uit voort die aanleiding zijn om onze risico-inschatting en controleaanpak voor de controle van de jaarrekening te herzien, met uitzondering van de constatering rondom de geautomatiseerde systemen Key2Financiën, Susy en AFAS HRM. In hoofdstuk 3 gaan wij hier nader op in.

Samenvatting

Interne
beheersing

Bevindingen
interim-controle

Aandachtspunten
jaarrekening 2021

Interne beheersing

2.2.1. *Rechtmatigheidsverantwoording*

Naar verwachting dient uw provincie vanaf het boekjaar 2022 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken. Het Wetsvoorstel hieromtrent is in de Tweede Kamer in 2021 controversieel verklaard en doorgeschoven naar 2022. De tekst van de rechtmatigheidsverantwoording die in de jaarrekening moet worden opgenomen, is reeds gepubliceerd door de commissie BBV. In de paragraaf 'Bedrijfsvoering' in het jaarverslag komt een nadere toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording.

De Commissie BBV heeft in augustus 2021 eveneens een publicatie uitgebracht onder de naam 'Notitie Paragraaf bedrijfsvoering', in combinatie met de Kadernota Rechtmatigheid 2022. Hierbij wordt door de Commissie BBV nader ingegaan op de aanstaande rechtmatigheidsverantwoording. In betreffende notitie worden enkele stellige uitspraken gedaan:

- In de paragraaf 'Bedrijfsvoering' wordt, op basis van de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met Provinciale Staten, aanvullende informatie opgenomen over de individueel geconstateerde afwijkingen uit de rechtmatigheidsverantwoording.
- In de paragraaf 'Bedrijfsvoering' beschrijft het college welke actie het onderneemt om de afwijkingen uit de rechtmatigheidsverantwoording in de toekomst te voorkomen.
- Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van de bepalingen uit de wet Fido en de bijbehorende regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf 'Bedrijfsvoering'.

In opmaat naar de aanstaande verantwoording bent u in 2021 bezig om voor enkele processen al conform de vereisten te rapporteren.

2.3 Interne beheersing

2.3.1. *Controlebevindingen*

Zoals in het auditplan 2021 is aangegeven, hebben wij tijdens de interim-controle de administratieve organisatie en interne beheersing (verder: AO/IB) binnen de voor de jaarrekening relevante bedrijfsprocessen in opzet en bestaan beoordeeld, voor zover deze bepalend zijn voor de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening 2021 opgenomen gegevens. Wij hebben in hoofdstuk 3 deze elementen expliciet benoemd en onze aanbevelingen daaromtrent verstrekt.

2.3.2. *Nota grondbeleid*

Wij stellen vast dat de Nota Grondbeleid dateert uit 2007. Tevens heeft u in 2020 Nota uitvoering Grond- en Vastgoedbeleid (mei 2020) opgesteld. Wij hebben van u vernomen dat de Nota Grondbeleid inmiddels wordt geactualiseerd en binnenkort ter besluitvorming wordt aangeboden. Behandeling in Provinciale Staten zal in het 1e kwartaal van 2022 plaatsvinden. Wij verwijzen hiertoe tevens naar paragraaf 4.2 inzake het strategisch en het niet-strategisch vastgoed (inclusief gronden), die wellicht in deze Nota een plaats moeten krijgen.

03 Bevindingen interim-controle

Samenvatting

Interne
beheersing

Bevindingen
interim-controle

Aandachtspunten
jaarrekening 2021

Bevindingen interim-controle

3.1 Controlebevindingen

Tijdens de door ons uitgevoerde interim-controle hebben wij de administratieve organisatie en interne beheersing binnen de voor accountantscontrole relevante bedrijfsprocessen in opzet en bestaan beoordeeld. Onze aandacht is daarbij uitgegaan naar de voor accountantscontrole relevante beheersmaatregelen in de processen en stromen die ten grondslag liggen aan de materiële posten in de jaarrekening, waarbij wij de opzet en het bestaan hiervan in onze controle hebben betrokken. Voor de provincie Limburg betreft dit de processen met betrekking tot inkopen en betalingen (inclusief aanbestedingen), subsidieverstrekingen, personele lasten, én het onderliggende, verbindende proces van administratie en verslaglegging. Onze conclusie is, evenals in voorgaande jaren, dat de opzet en het bestaan van de beheersmaatregelen voldoen aan de daaraan vanuit de accountantscontrole te stellen minimale eisen. Wel hebben wij enkele opmerkingen aangaande de gedigitaliseerde beheersmaatregelen van de personele lasten en de subsidieverstrekingen, waaruit op basis van de uitgevoerde IT-audits constatering naar voren zijn gekomen die ervoor zorgen dat wij onze controlestrategie en -aanpak moeten aanpassen voor de controle van de jaarrekening 2021. Hierna zullen wij onze bevindingen weergeven, waarbij wij onderscheid maken tussen eerder gerapporteerde en nieuwe bevindingen.

Nr.	Onderwerp	Aandachtsgebied	Status 2021	Status 2020
01	Inkopen en betalingen	Digitalisering Key2Financiën		
02	Subsidieverstrekingen	Digitalisering Susy		
03	Subsidieverstrekingen	Handreiking subsidies		
04	Personele lasten	Digitalisering AFAS HRM		
05	Administratie en vastlegging	Memoriaalboekingen		

Nieuwe bevinding

Gedeeltelijk opgelost

Bevinding opgelost

Provincie Limburg | Managementletter 2021
Niet opgelost

Samenvatting

Interne
beheersing

Bevindingen
interim-controle

Aandachtspunten
jaarrekening 2021

Bevindingen interim-controle

01. Digitalisering Key2Financiën

De provincie heeft in de financiële administratie Key2Financiën enkele beheersmaatregelen geïmplementeerd en gedigitaliseerd. Deze maatregelen hebben onder andere betrekking op het verwerken van inkoopfacturen. Wij hebben tijdens een in 2017 uitgevoerde IT-audit op dit systeem vastgesteld dat er sprake is van een tekortkoming in de interne beheersing, inhoudende dat uitdiensttredingen niet tijdig worden verwerkt in Key2Financiën. Wel draagt u zorg voor het tijdig verwerken van de betreffende uitdiensttredingen in het Windows AD-account, zodat de uit dienst getreden medewerkers geen toegang meer hebben tot de applicaties van de provincie. Hoewel hiermee het risico wordt gemitigeerd, vragen wij uw aandacht voor het tijdig doorvoeren van de mutaties vanwege uitdiensttredingen in de applicatie Key2Financiën. Wij hebben van de provincie vernomen dat inmiddels de procedure is aangepast. Hierbij wordt een uitdiensttreding geregistreerd in TopDesk op het moment dat deze zicht voordoet. De functioneel applicatiebeheerder kan op basis van deze melding de uitdiensttreding tijdig verwerken in de applicatie Key2Financiën.

Via een separate controle die het cluster Concern uitvoert, wordt zichtbaar gemaakt in hoeverre er na de uitdiensttredingsdatum nog mutaties zijn doorgevoerd in Key2Financiën met behulp van het betreffende account. Tijdens de interim-controle hadden wij de beschikking over deze uitgevoerde controlewerkzaamheden, waaruit geen tekortkomingen zijn gebleken. Tijdens de pre-check, in januari 2022, zullen wij dit voor de resterende maanden over 2021 ook controleren, om daarmee over het gehele boekjaar een oordeel te kunnen vormen.

02. Digitalisering Susy

U hebt in 2020 een nieuw systeem in gebruik genomen, genaamd Susy. Hiermee vindt het proces van het verstrekken van subsidies vanaf 1 oktober 2020 volledig digitaal plaats. Ook de voor accountantscontrole relevante beheersmaatregelen zijn daarmee volledig gedigitaliseerd. In dit verband is er een IT-audit uitgevoerd op dit systeem en op de daarin vormgegeven beheersmaatregelen. De conclusie naar aanleiding van deze IT-audit is dat wij voor de jaarrekeningcontrole niet kunnen steunen op dit digitale systeem. De specifieke bevindingen zijn in de vorm van een rapportage gedeeld en besproken met de provincie. Als gevolg hiervan zullen wij voor de jaarrekeningcontrole aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden dienen uit te voeren, om hierover voldoende zekerheid te verkrijgen buiten het systeem om. Deze zekerheid onderbouwt een getrouwe en rechtmatig verstrekte subsidie in 2021, waarbij de aanvullende werkzaamheden een vervangende beheersmaatregel betreffen voor de goedkeuring middels een 4-ogenprincipe in Susy. Wij hebben vernomen dat er in 2021 voor alle verstrekte en/of vastgestelde subsidies groter dan € 125.000 een akkoord per e-mail van de clustermanager aanwezig is. Deze vervangende beheersmaatregel mitigeert het geconstateerde risico en wordt derhalve in onze controlewerkzaamheden betrokken. Voor de verstrekte en/of vastgestelde subsidies kleiner dan € 125.000 dienen nog aanvullende werkzaamheden uitgevoerd te worden waarover wij met u nog nadere afspraken maken in aanloop naar de jaarrekeningcontrole.

Wij adviseren de provincie de aanbevelingen betreffende Susy systeemtechnisch op te volgen, waarna er een actualisatie van de uitgevoerde IT-audit kan plaatsvinden. U heeft aangegeven inmiddels bezig te zijn opvolging te geven aan de constatering die voortvloeien uit de uitgevoerde IT-audit.

03. Handreiking subsidies

Begin 2019 heeft de Commissie BBV een handreiking over subsidies gepubliceerd. Uitgangspunt van deze handreiking is dat instellingen die conform het BBV dienen te rapporteren de subsidie last pas verwerken op het moment dat is vastgesteld dat aan de gestelde voorwaarden is voldaan en de prestatie is geleverd.

Samenvatting

**Interne
beheersing**

**Bevindingen
interim-controle**

**Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Bevindingen interim-controle

Naar aanleiding van de publicatie van de handreiking Subsidies van de Commissie BBV en de vragen hierover van onder andere het IPO, heeft de Commissie BBV in mei 2020 een nadere uitwerking van de eerdergenoemde handreiking gepubliceerd. Hierin wordt onder andere een duidelijk onderscheid gemaakt tussen exploitatie- en projectsubsidies. Daarnaast kan de commissie zich vinden in de optie van het werken met grensbedragen, om de administratieve lasten te beperken. Provinciale Staten dienen het grensbedrag zodanig vast te stellen dat, wanneer deze optie wordt gebruikt in enig begrotingsjaar, het totale financiële effect niet dermate materieel is dat het principe van het stelsel van baten en lasten in het geding komt. Voorts is het van belang het eventueel toepassen van de optie en de hoogte van het grensbedrag te laten vaststellen door Provinciale Staten. Gezien het openbare en raadpleegbare karakter van de Financiële Verordening, leent deze zich er het beste voor om dit expliciet in op te nemen.

Wij hebben overleg met u gevoerd over het te hanteren grensbedrag, waarbij de provincie de keuze heeft gemaakt het maximale grensbedrag in te stellen, zoals de Commissie BBV dit in de eerdergenoemde handreiking en in de daarop volgende documentatie heeft gepubliceerd. Dit grensbedrag is verwerkt in de Financiële Verordening die in de Statenvergadering van 12 november 2021 is vastgesteld. De subsidies die de provincie Limburg vanaf 1 januari 2021 verstrekt, dienen financieel te worden verwerkt conform de handreiking en de Financiële Verordening.

Tijdens de interim-controle hebben wij met u gesproken over de meerjarige subsidies waarvoor een separate verantwoording van de ontvangende partij is opgevraagd. Conform de handreiking van de Commissie BBV dient voor de betreffende subsidies jaarlijks te worden bepaald in hoeverre de prestaties voor de verstrekte subsidies zijn geleverd. Al naar gelang dit het geval is, dient er een last genomen te worden in de exploitatie van de provincie. Eventueel meer of minder betaalde subsidies zijn overlopende posten die op de balans van de provincie dienen te worden verwerkt. Daarmee is sprake van een matchingprincipe tussen de in de financiële administratie van de provincie geboekte last en de door de subsidieontvanger geleverde prestatie.

Wij vragen u om tijdig in kaart te brengen wat de mogelijke impact is van de ontvangen verantwoordingen op de door de provincie geboekte en verwerkte lasten. Wij treden hierover graag met u in overleg op het moment dat dit inzicht aanwezig is.

04. Digitalisering AFAS HRM

Sinds januari 2021 hebt u voor de personeels- en salarisadministratie een nieuw systeem in gebruik genomen, te weten: AFAS HRM. Hiermee vindt het volledige personeels- en salarisproces vanaf 1 januari 2021 volledig gedigitaliseerd plaats. In dit verband is er een IT-audit uitgevoerd op dit systeem en op de daarin vormgegeven beheersmaatregelen. De conclusie naar aanleiding van deze IT-audit is dat wij voor de jaarrekeningcontrole niet kunnen steunen op dit digitale systeem. De specifieke bevindingen zijn in de vorm van een rapportage gedeeld en besproken met de provincie. Als gevolg hiervan zullen wij voor de jaarrekeningcontrole aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden dienen uit te voeren om voldoende zekerheden te verkrijgen buiten het systeem om. Wij hebben tijdens de interim-controle met u besproken over werkzaamheden het hierbij gaat. Tijdens de pre-check, in januari 2022, betrekken wij deze aanvullende werkzaamheden in onze controle, om te kunnen beoordelen of de risico's hiermee voldoende zijn gemitigeerd.

Wij adviseren de provincie om de aanbevelingen betreffende AFAS HRM systeemtechnisch op te volgen, waarna er een actualisatie van de uitgevoerde IT-audit kan worden uitgevoerd.

Samenvatting

**Interne
beheersing**

**Bevindingen
interim-controle**

**Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Bevindingen interim-controle

05. Memoriaalboekingen

Tijdens de interim-controle hebben wij met u gesproken over de wijze waarop memoriaalboekingen worden verwerkt in de administratie en welk proces daaraan ten grondslag ligt. Dit proces en de daarbij behorende beheersingsmaatregelen zijn onderdeel geweest van onze interim-controle. Wij hebben geconstateerd dat u in het proces middels een vierogenprincipe (iedere ingevoerde memoriaalboeking wordt door een andere medewerker gecontroleerd) voldoende controletechnische functiescheiding heeft aangebracht. De controle wordt echter niet systeemtechnisch afgedwongen, zodat het nog steeds mogelijk is om zelfstandig memoriaalboekingen te doen zonder dat hierop een controle wordt uitgevoerd door een onafhankelijke functionaris. Bovendien wordt de controle pas achteraf uitgevoerd en niet preventief. Wij vragen uw aandacht hiervoor deze controle anders in te richten.

04 Aandachtspunten jaarrekening 2021

Samenvatting

Interne
beheersing

Bevindingen
interim-controle

Aandachtspunten
jaarrekening 2021

Aandachtspunten jaarrekening 2021

4.1 Aanbestedingen

In het kader van de jaarrekeningcontrole controleren wij de rechtmatigheid van de bestedingen en ga wij na in hoeverre er is aanbesteed. De door ons geconstateerde afwijkingen worden als onderdeel van de rechtmatigheidscontrole in onze oordeel betrokken. Hiertoe verricht u jaarlijks zelf een detailcontrole. Tijdens onze interim-controle was de organisatie nog niet bezig met het uitvoeren van de tussentijdse detailcontrole, zodat wij nog geen kennis hebben kunnen nemen van de bevindingen hieromtrent. Wij vragen uw aandacht hiervoor om uw interne planning hierop aan te passen en ook tussentijds een detailcontrole te verrichten op de aanbestedingen.

In het voorjaar van 2022 wordt door de provincie de detailcontroles over het gehele boekjaar in definitieve vorm opgemaakt. Gezien de doorlooptijd van de controlewerkzaamheden in de afgelopen jaren, vragen wij uw aandacht voor het tijdig opzetten van deze detailcontroles, zodat wij hierover kunnen beschikken bij de start van de controlewerkzaamheden, begin maart 2022.

4.2 Vastgoed

Wij vragen uw aandacht voor het feit dat er door de provincie een periodieke (minimaal één keer per jaar, ten behoeve van de waardering in de jaarstukken) controle wordt uitgevoerd op de waardering van al het vastgoed met een bedrijfseconomische functie, inclusief gronden, zoals voorgeschreven in de Notitie Materiële vaste activa van de Commissie BBV. Hiermee kan zichtbaar worden aangetoond dat u voldoet aan de verplichting die de Commissie BBV hieraan stelt. Wij betrekken deze analyse in onze controlewerkzaamheden die in maart 2022 worden uitgevoerd.

Voor de volledigheid vermelden wij dat in de notitie Materiële vaste activa is opgenomen dat, indien de provincie Limburg een besluit heeft genomen tot verkoop van een pand, het niet-strategisch vastgoed in de jaarrekening onder de voorraden dient te worden gepresenteerd. Daarnaast mag op het moment van het verkrijgen van de status 'bestemd voor verkoop' niet meer op het betreffende vastgoed worden afgeschreven. Als gevolg van de bestemmingswijziging van het niet-strategisch vastgoed kan daarnaast sprake zijn van een bijzondere waardevermindering. Deze dient te worden verantwoord op het moment dat de boekwaarde hoger is dan de directe opbrengstwaarde. Om na te gaan of er sprake is van een bijzondere waardevermindering, kan de provincie de WOZ-waarde of een uitgevoerde taxatie van het vastgoed als maatstaf hanteren.

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Aandachtspunten jaarrekening 2021

4.3 Voorzieningen

De provincie kent diverse voorzieningen in haar jaarstukken, waarvan de grootste de voorziening groot onderhoud provinciale gebouwen betreft. In 2019 is er een nieuw onderhoudsplan opgesteld en door Provinciale Staten vastgesteld, waarmee de voorziening is herijkt.

Van belang is dat het ten tijde van het opmaken van de jaarstukken inzichtelijk is wat de werkelijke uitputting van de betreffende voorziening is, ten opzichte van het vooraf opgestelde plan voor boekjaar 2021. Indien sprake is van uitgesteld of juist van naar voren gehaald onderhoud, moet dit inzichtelijk worden gemaakt en worden verwerkt in de financiële analyse. Eventuele voor- of nadelen ten opzichte van het in de voorziening opgenomen bedrag komen ten gunste, respectievelijk ten laste van de exploitatie.

De conclusies die voortvloeien uit deze back-testing werkzaamheden zijn van belang ter onderbouwing van de toereikendheid van de voorziening en zullen een belangrijk onderdeel zijn van onze controlewerkzaamheden hieromtrent. Wij vragen derhalve uw aandacht voor het documenteren en onderbouwen van deze werkzaamheden. Tevens vragen wij uw aandacht voor de actualisatie van de vorig jaar door de provincie opgestelde position paper inzake de voorziening groot onderhoud gebouwen, ter onderbouwing van het schattingselement hierin.

4.4 Geschillen en claims

Ten tijde van de interim-controle hebben wij met u gesproken over de lopende geschillen en claims. In dit kader is het van belang dat er tijdig advocatenbrieven worden opgevraagd bij de belangrijkste advocatenkantoren. Deze vormen een belangrijke onderdeel van onze controle van de geschillen en claims en van de daarmee gepaard gaande juridische kosten.

Wij vragen u eveneens een position paper op te stellen waaruit blijkt welke geschillen en claims er lopen, inclusief een inschatting van de afloop daarvan. Deze position paper dient tevens een aansluiting te bevatten met de in 2021 geboekte juridische kosten, waarbij van iedere ontvangen factuur voor juridische kosten wordt geanalyseerd waar de kosten voor zijn gemaakt, in hoeverre er sprake is van advies of een actuele zaak c.q. geschil, en in hoeverre deze kosten een relatie hebben met de door de provincie nog op te vragen advocatenbrieven.

4.5 Schatkistbankieren

Wij vragen u om, voor het overzicht schatkistbankieren, het door het Ministerie van Financiën opgezette model te hanteren, om daarmee te borgen dat de juiste systematiek wordt toegepast bij de totstandkoming van het overzicht schatkistbankieren. Tevens wijzen wij u op het feit dat het drempelbedrag voor 2021 is aangepast. Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal kleiner dan of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.

 Samenvatting

 **Interne
beheersing**

 **Bevindingen
interim-controle**

 **Aandachtspunten
jaarrekening 2021**

Aandachtspunten jaarrekening 2021

4.6 Verbonden partijen

Wij hebben tijdens de interim-controle 2021 met u gesproken over de actuele ontwikkelingen met betrekking tot de belangrijkste verbonden partijen waaraan kapitaalverstrekkingen zijn gedaan en/of leningen zijn verstrekt. U heeft één financieel adviseur verantwoordelijk gemaakt welke het proces monitort en het interne aanspreekpunt is. Met betreffende financieel adviseur hebben wij een planning gemaakt waarin wij met elkaar hebben afgestemd voor welke kapitaalverstrekkingen en uitgegeven leningen u een position paper opstelt ter onderbouwing van de waardering hiervan. Tijdens onze pre-check, in januari 2022, ontvangen wij van u graag de position papers inzake de verstrekte leningen en ten tijde van de jaarrekeningcontrole verwachten wij de position papers met betrekking tot de kapitaalverstrekkingen.

Relevante documentatie, zoals een recente (gecontroleerde) jaarrekening of kwartaalrapportage, wordt bijgevoegd ter onderbouwing van deze position papers, evenals het standpunt van de provincie ten aanzien van de vraag of er sprake is van een duurzame afwaardering op basis van lagere marktwaarde. Wij vragen u om de position papers voor de kapitaalverstrekkingen en die voor de verstrekte leningen op eenzelfde wijze te benaderen, op basis van dezelfde uitgangspunten, die in lijn liggen met het BBV. Doordat het proces en de onderbouwing ervan middels position papers bij verschillende functionarissen binnen de organisatie zijn belegd, loopt u het risico dat er geen sprake is van een bestendige gedragslijn.

Met het toepassen van deze werkwijze wordt bereikt dat u een groot deel van de financiële vaste activa die zijn verwerkt in de provinciale jaarstukken vooraf zichtbaar hebt geanalyseerd, zodat u zich een oordeel kunt vormen over de waardering hiervan.

4.7 Addendum Kadernota Rechtmatigheid 2021

In augustus 2021 heeft de Commissie BBV een addendum gepubliceerd bij de Kadernota Rechtmatigheid. Hierin is door de Commissie BBV een stellige uitspraak gedaan, die wij u graag willen meegeven voor het opmaken van de jaarstukken over 2021. Deze uitspraak houdt in dat niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van de bepalingen in de Wet Fido en de bijbehorende regelingen, in de paragraaf Bedrijfsvoering moeten worden opgenomen en moeten worden toegelicht door de provincie. Wij vragen uw aandacht voor deze uitspraak en voor het op de juiste wijze verwerken hiervan in de jaarstukken 2021.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.